

N:o 149.

Af herr **A. V. Ljungman**, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om åtgärder för erhållande af en representativ administration af hafsfiskebedriften vid Göteborgs och Bohus läns kust äfvensom om ordinarie anslag för anställande af en fiskeriinspektör för nämnda läns hafsfisken.*

Vid 1889 års riksdag höjdes på grund af hemställan från Kongl. Maj:t det förutvarande anslaget å ordinarie stat till »fiskerinäringens understöd» från 17,600 kronor till 42,000 kronor, under uttalande af att, »i betraktande af den stora betydelse, särskildt nordsjöfisket under de senare åren erhållit, kunde det belopp, hvarmed Kongl. Maj:t funnit anslagstiteln böra ökas, icke anses för högt.» Fem år hafva emellertid sedan dess förflutit, och hafsfisket vid rikets vestra kust har derunder än ytterligare utvecklats, på samma gång som det i allt mer trängande grad kommit i behof af en lika länge eftertraktad som fullständigt saknad omvårdnad från det allmännas sida; men den vid det ökade anslagets beviljande antydda verksamheten till samma fiskes förkofran har uteblifvit, och *ökningen* i anslaget till största delen hamnat i sjetta hufvudtiteln besparingsfond för »besparingar å anslaget till jordbruket, handeln och näringarne» eller användts för sådant, som antingen icke har med fiskerinäringens höjande att beställa eller ock lämpligast bort helt och hållet åsidosättas. Då nu detta sorgliga förhållande synbarligen har sin orsak hufvudsakligast i den så synnerligt underhålliga beskaffenheten af den befintliga fiskeriadминистраtionen och icke står att hjälpa på annat sätt än genom en fullständig omorganisation af denna efter de bästa föredömen, utlandet har att bjuda på; så har man äfven

från bohuslänska skärgården under år 1891 sökt åvägabringa en sådan omorganisation genom att hos Kongl. Maj:t anhålla om inrättande, i öfverensstämmelse med Göteborgs och Bohus läns landstings hemställan åren 1882 och 1884, af en särskild, med tillämpning af sjelfstyrelsegrundsatsen, kollegialt anordnad men oaflönad *fiskeristyrelse* efter i väsentlig mån skotskt och holländskt mönster för bohuslänska hafs-fiskebedriftens representativa administration, hvilken anhållan derefter 1891 af samma landsting förordats. Obestriddigt torde ock vara, att skall en dugande offentlig verksamhet till främjande af rikets största och mest betydande fiskebedrift åstadkommas, så måste man först hafva ett näringen representerande organ för denna verksamhet, som förmår på ett tillfredsställande sätt handhafva densamma och som naturligen äfven måste vara afpassadt efter det bohuslänska hafs-fiskets egendomliga samt med handel, sjöfart och industri vida mer än med rikets öfriga fiskerier öfverensstämmande beskaffenhet.

Kostnaderna för den önskade representationen för handhavandet af bohuslänska hafs-fiskebedriftens offentliga omvårdnad behöfva alls icke kräfva högre belopp än de, som nu utgå, utan är det i beskaffenheten och verkningarne af nämnda omvårdnad, som företrädet framför den befintliga fiskeriadминистраtionen komme att ligga.

För särskildt bohuslänska skärgården är en dylik tingens utveckling så mycket mer behöflig, som »det yppade ymniga sillfisket» derstädes är periodiskt och efter några få årtiondens förlopp kommer att upphöra, hvadan det är af nöden både att under den tid, fisket varar, snabbt och kraftigt tillgodogöra sig de förvärfsmöjligheter, det erbjuder, och att under nämnda tid utveckla näringslivet och den ekonomiska ställningen i samma skärgård derhän, att befolkningen vid fiskeperiodens slut kan motstå den då inträffande krisen, utan att, såsom förut vid liknande händelser egt rum, nedstörtas i djupaste fattigdom och elände.

En ändring i de bestående förhållandena i fråga om bohuslänska hafs-fiskebedriftens administration är dessutom så mycket mer af behovet påkallad, som samma förhållanden icke erbjuda den för näringsutvecklingen nödiga *tryggheten*, utan tvärtom förete både sorgliga och allt för talrika bevis på huru stora förluster beredts näringsidkarnes i följd af nämnda administrations brister, och huru fiskeriidkarnes sträfvanden försvårats eller tillintetgjorts, samt huru kapitalet afhållits från att nog tidigt söka tillräcklig användning i näringen genom administrationens åtgöranden.

Det behöfver såsom exempel härå blott påpekas, hurusom man i bohuslänska skärgården med knapp nöd undgick en af den befintliga

fiskeriadминистраtionen påyrkad ordningsstadga för sillfisket med straffbestämmelser, som i flera fall för ett notlag kunde uppgå ända till 96,000 kronor, och med en föreslagen magt åt fiskeritillsyningsmannen, som långt öfversteg all rimlighets gränser, och huru nödvändiga åtgärder motarbetats, under det att gynnade affärsmän i städerna understöds i sträfvandet att tillintetgöra medtäflarne i skärgården, o. s. v. Bohuslänska skärgårdens fiskeriidkare behöfva ock den önskade representationen för näringen hufvudsakligast för att erhålla ett välbehöfligt *skydd* emot särskildt sådana åtgärder, af för samma skärgårds bästa synnerligt vådlig beskaffenhet, som tid efter annan ifrågasättas af professorer och andra med näringslifvet i skärgården fullständigt obekante personer. Erfarenheten från Skotland och Nederländerna ådagalägger ock af hvilken ofantlig betydelse till fromma för hafs fiskets utveckling det varit att ega en näringen representerande kollegial fiskeristyrelse af aktningssbjudande och hederlig beskaffenhet för den offentliga fiskeriadминистраtionens utöfning.

Under förra århundradets sillfiskeperiod utarbetades och öfverlemnades den 8 juli 1765 af Riksdagens ordinarie fiskerituskott ett förslag till en representativ »direktion» för bohuslänska hafs fiskets administration, hvilket förslag dock i följd af de lika inflytelserika som sjelfviska intressen, hvilkas målsmän motarbetade detsammans antagande, ej blef bifallet.

Redan 1883 hemställes af den 1881 tillförordnade kongl. komitén för fiskerilagstiftningens omarbetning och fiskeriadминистраtionens omorganisation om ökandet af antalet ordinarie fiskeritjenstemän i riket, och tillstyrktes detta dess förslag af nära nog samtliga länsstyrelser och landsting. Klart är nemligen, att man för fisket liksom för landtbruket behöfver ett antal personer, som kunna helt och hållet egna sig åt den offentliga vården om fiskerinäringen samt tillhandagå de fiskeriidkare med råd och biträde, som deraf äro i behof. Sådana personer äro, till följd af fiskebedriftens både större betydenhet och egendomliga art, företrädesvis af nöden med hänsyn till de så kallade eröfrade provinsernas hafs fisker, hvarför här äfven skall framläggas ett förslag till en sådan persons anställning för Göteborgs och Bohus län, som eger de mest betydande af dessa hafs fisker, fastän väl knappast någon förhoppning finnes derom, att Riksdagen skall på grund af enskild motionärs framställning bevilja anslag till aflöning åt en ny tjensteman å ordinarie stat, och fastän dylika tjenstemäns anställning måste, i jemförelse med en tidsenlig representation för fiskerinäringen, hållas för en angelägenhet af mycket underordnad betydelse. Denne fiskeritjensteman borde benämnas *fiskeriinspektör* och undfå samma löneförmåner och liknande

ställning som de, hvilka tillerkänts fiskeriinspektören i landtbruksstyrelsen, och kan, på det att statsutgifterna ej må ökas, anslaget till »fiskerinäringens understöd» i händelse af bifall för ändamålets vinnande minskas med motsvarande belopp.

På grund af hvad sålunda anförts och med hänvisning till den i bilagorna anförda utredningen i ämnet, får jag alltså hemställa,

det måtte Riksdagen *dels* i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om vidtagande af nödiga åtgärder för åvägabringandet af en tidsenlig representativ administration af hafsfiskebedriften vid Göteborgs och Bohus läns kust, *dels ock* uppföra ett anslag å ordinarie stat af 4,000 kronor för anställande af en fiskeriinspektör för Göteborgs och Bohus läns hafsfisken.

Stockholm den 24 januari 1895.

Axel Vilh. Ljungman.

Bilaga A.

Rikens Hög-låft. Ständers Fiskeri Deputations Betänkande, öfwer någre särskilte författningar för Nordsjö-fiskerierna, uti Götheborgs och Bohus-län, gifwit wid Riksdagen i Stockholm den 28 Majj 1765.

Nordsjö-Fiskerierna uti Götheborgs och Bohus-Län, i synnerhet af Sill wid Stränderne, samt Tårsk och Långor för öppna Sjön, äro nu mera af den betydighet för Riket, at de, näst den milda Gudens låf, fordra Rikens Hög-låfliga Ständers yttersta upmärksamhet; så att, å ena sidan, dem tillskyndas all möjelig och nödig frihet och emot alla mötande hinder en skyndesam hjälp och hand-räckning i Orten, samt å den andra; det behörig aktsamhet widtages, at dessa fiske-waror kunna beredas til fulkomlig godhet för in- och utrikes behof, samt med däss Idkares utkåmst afsättas för drägeligt pris.

Deputationen har, til följe af däss Instruction, tagit dätta ärende uti behörigt och ömt öfwerwägende, och anse dässe fiskerier, näst Rikets Tiäru-tilwärkning, ibland wåre dräktigaste utskjeppnings-Ännen, hwilka ej mindre fordra sin besynnerliga, än särskilta wård.

Det är jämwäl befunnit, at Kongl. Majt:s och Rikens Commerce-Collegium som bestrider de widlyftigaste ärender något Collegium tilkåmma kan, såsom Städernes och landets (Economie, Tull, Accis, handels, Skjepps-rederi, manufactur, Plantage-, handtwärkeri, Schäfferi- med flere ärend-der, fast med all åhåga och flit, hwarken hit-intills förmått, och mindre hädanefter, sedan dässe fiskerier efter sista Riksdag så ansenligen til-wäxt, medlinna kan, att i akttaga all den omsärg tidiga handräckning och anstalter, Nordsjö-fiskerierne, såsom wida härifrån aflägsne, nu mera, än före dätta fordra, och hwilkas wård och angelägenheters af-hjelpande, åftast icke minsta uppehåll, och ännu mindre en widlöftig omgång, tåla.

Dänna olägenheet för Nord-Sjö-fiskerierne hafwa Rikens Hög-låf-

liga Ständer redan wid sista Riksdag funnit och med all sårg-fällighet afböja sökt, medelst den i Götheborgs och Bohus Län af samtelige Ständer förårdnade *Deputation til fiskeriernes wård*.

Deputationen har dåck nu funnit, at ehuru förbemälte Deputation med all flit och aktsamhet sökt däss i dätta Lähn anförtrorde gjöromål uti det nogaste i ackttaga; Så hafwa likwäl många betydande hinder därwid mött, men i synnerhet, at däss erhållne Instruction warit för ända-målet otilräckelig, och at en del af däss ledamöter, för deras särskilte ämbeten, icke kunnat med dänna angelägna förrättning sig ständigt sysselsätta; hälst arfwode och ersättning för deras möda och dryga kåstnad under widlyftiga Sjö-Resor icke kunnat af publique medel erhållas, utan sådant på deras egne sammanskått ankommit.

Af änn vidare förekomne anledningar, memorialer och Riksdags-relationer, samt besynnerligen af dässa fiskeriers nu befintliga tilstånd, har alt därföre Deputationen, efter noga bepröfwande, funnit sig förän-låten, Riksens Hög-låfiga Ständer wördsamt tillstyrka, det, i stället för bemälte Deputation, nu genast en *Nord-sjö-Fiskeri-Direction* af Salteri och Fiskeri-Idkares egne Ledamöter inrättad blifwer; hwilken dåck likwäl på intet sätt får betunga Rikets Stat, Fiskerifond eller andre allmänna medel, wid närwarande eller tilkåmmande tider, eller förorsaka nya ämbeten med tour til befordran, Rikets Ämbetsmän til förfång; Utan, efter andre Nationers redan bepröfwade inrättningar, hwilka brakt deras fiskerier till all önskelig högd, utaf sådane menn bör bestå, och nu til en början förårdnas, som äga den skickelighet och kunskap, som för detta angelägna ända-mål fordras, hwilka alla de, som i Götheborgs och Bohus Län salterier och Fiskerier idka, framdeles själfwa kunna, hwar för sin Ort, på det sätt utwälja, at Götheborgs Stad, som idkar den största Sill-saltning, med alla öfrige Salterier, inom däss Siö-Tulls kammare-District, till dänna Direction utgjöra Tre Ledamöter; de öfrige fyra i dätta Höfdinge-döme belägne Stapel-Städer, med de inom deras Siö-Tulls-Kammare Districter belägne Salterier, hwardera en Ledamot, och samtelige Fiskeri-Jdkare i Orten Twänne ledamöter med särskild rättighet och skyldighet för dässa Ledamöter, at gemensamt så åfta det framdeles fordras, utwälja Directionens Ordförare, eller den, som däruti præsiderar, af en så skickelig och i Fiskeri-ärender kunnig man, at han Directionen med samtelige däss Ledamöter biträda, under laga ansvar förestå, och däss skyldighet i ackttaga kan. På det Salteri- och fiskeri-Jdkare, som i dänna näring äfwentyra sin egendom, måge, igenom dänna Jnrättning, för fram-tiden bibehållas wid all fri- och säkerhet, samt dänna Nordsjö-Fiskeri-Direction förbindas, att wid alla tillfällen

iackttaga däss skyldighet; så förbehålles åck dässe Jdkare en okränk't rättighet för hwarje Stad och District, at sig själfwa gemensamt förena om det lämpeligaste sätt till dässe Ledamöters utväljande, när det framdeles fordras, med deras omväxlande för hwarje Ort, så åfta de det åstunda, och hvilken anstalt endast blifwer beståendes, intill däss Riksens Hög-låfliga Ständer finna nödigt, annorlunda förårdna, och den förväntade nyttan däråf erfara kunna.

Deputationens upmärksamhet har likwål det ej undgå kunnat, at en dy-lik Direction, som ständigt och under fiske tiden i synnerhet, med täta sammanträden och Skjærgårds besiktningar sysselsatt blifwer, utan arfwode och tillgång til kåstnader för däss resor, förestående Rön och nödig Betjänings underhåll, icke bestå kan, samt tillika, att fiskeri- och Salteri-Jdkare ingalunda med nya afgifter dertil betungas, utan fast håller och så wida sig gjöra låter, de wanliga nu böra minskas och efter omständigheterna lämpas.

At winna bågge dässe nödige ända-mål har således Deputationen ingen säkrare utwäg funnit, sedan den inhämtat, det Salteri-Jdkare i Götheborgs och Bohus Län nu för tiden widkännas en sammanräknad afgift, för fiskekärilens mätning, packning och wräkning, endast på hwar Tunna salt fisk, til sex och två tredjedels öre Silfwermt; Städernes Enskilte medel eller upbörd oberäknad, än, at Riksens Hög-låfliga Ständer wördsamligen tilstyrka, at dässe afgifter, efter närwarande fiskes ymnoghet, så lämpade blifwa, att wederbörande Betjante för fiske-Kärils och warors besiktigande, såsom arfwode erhålla en skjälige utkåmst, då onödige omgångar wid deras gjöro-mål afskaffas; Likaledes, att Fiskeri-Inspectorernes skjälige Arfwodes löner och rese-pänningar däråf hädanefter utgå kunna, och Fiskeri-fonden nu genast ifrån däss dryga utgift til dylika Inspektorer i alla delar entledigas, och dessutom den nu föreslagne Directionen erhålla, hwad häraf besparadt blifwer, til de behof och rön, som hädanefter oundgängelige pröfwat, samt sådant allt med den lisa och minskning, för samtelige Salteri-Jdkare i Städerna och på landet, at de, i stället för omrörde Sex och Två tredjedels öre Silfwermt, hädanefter allenast böra utgjöra fyra och två tredjedels öre samma mynt, af hwarje Tunna salt fisk; dubbelt däremot af hwarje fat Tran och Ett öre Silfwermt af en wåla tårta långor; Städernes lagliga och enskilte upbörd af fiske-waror likwål icke härunder inbegripen, hwilken endast får upbåras af den salta fisk, som inom hwarje Stad beredes, eller där til uplag eller salu anländer; Och, som hamnårdsnngen utsätter Två öre Silfwermt af hwarje Tunna fisk och Ett öre samma mynt af en Wåla långor, som i fiske-lågen

fångas och försäljas; Så finner jämväl Deputationen at samtelige fiskare i dätta höfdinge-döme dänna afgift tåla, och framdeles således utgjöra kunna, at den, som den färskä fisken til insaltning köper, bör af Säljaren dässe Twå öre Silfwermt af hwarje Tunna färsk fisk, som mätes, och Ett öre Silfwermt af hwarje Wåla långor, genast emottaga, eller dem wid afbetalningen innehålla, och den räkningen förättar genast tillställa, som jämväl til förbemälte behof få användas.

Af denna tilgång, som Salteri- och fiskeri Jdkare hwar för sig, uti et för allt, erlägga böra, och til sammans för hwarje Tunna färsk och salt fisk utgjör Säs och Två Tredjedels öre Silfvermynt, finner således Deputationen för billigt, det hädaneftär fiske-Kärils Mätare skjäligen böra åtnöijas, såsom arfwode, med Twå Tredjedels öre, för hwarje Tunna, som mätes och krönes; Wräkare i Städerna och Hamn-fogdar på landet med Ett öre för wräkning och märke å hwarje Tunna salt fisk och Ett Tredjedels öre, för en Wåla långor, och sådant allt i anseende til myckenheten af dässä waror, samt at de nödige fiskeri-Inspectorer i Skjergården kunna erhålla deras arfwodes lön efter Tunnetalet til Två Tredjedels öre, allt Silfwermt räknadt, som dem imellan, efter districternes beskaffenhet, fördelas böra med dubelt emot hwarje Tunna för et fat Tran; såsom åck, at Nord-sjö Fiskeri-Directionen af Öferskättet så underhållas kan at den blifwer i tilstånd upfylla däss skyldighet, med nödige röns anställande til Silloch Cabeliou fiskets och däss insaltnings förbättring, Känstens winnande til rökt Sills eller Böcklings beredande, såsom medförande fördelaktig afsättning på Medelhafwet, försök med plantager i Orten af sådane Utländske Träd-slag, som til Tunne band tjäna, hwilka för yppad brist inom Riket, nu för tiden ifrån Utrikes Orter för stora summor införskrifwas, med en Directionen åtföljande skyldighet, at sådane rön, som pröfwat wärkelig nytta medföra, genom Trycket allmänt kungjöra, samt jämväl at bestå kåstnad och redskaper til Not-drägters upräsande, där det tarfwas och sig gjöra låter, för mera beqwämlighets och utrymmes winnande wid fisket; Och hwareftär den behållning, som winnas kan, får användas til Nord-sjö-fiskeri-Directionens Ledamöters rese-kåstnader, arfwode och nödig Betjänings underhåll. Och har Deputationen tillika funnit, at, efter Riksens Hög-låfl. Ständers afsikt wid sista Riks-dag, en särskild Stagda för Nord-sjö-fiskerierne uti Götheborgs och Bohus Län blifwer nödig; Så har Deputationen den samma, af föräkämne anledningar och inhämtade underrättelser, nu författat, som härjämte i Utkast til Riksens Hög-låfl. Ständers närmare bepröfwande wördsamt bifogas, hwaruti innefattas åfta bem:te Directions skyldighet, och hwad wid dässe fiskerier, såsom af olika beskaffenhet med de öfrige

i Riket, hädanefter kan blifwa at i akt taga, jämte upbörden af de föreslagne afgifter på fiske-waror, med hwad vidare däss fördelning och hwars och ens rätt och skyldighet rörer; hwaruti Deputationen förmodar sig hafwa i akt tagit all den frihet och säkerhet för Salteri- och fiskeri-Jdkare, som någonsin möjelig varit, och med deras och det allmänna bästa kunnat förenas.

Deputationen finner däck, att dänna Jnrättning likwäl til sin början icke kan winnas och åstadkåmmas med den skyndsamhet, som wederbör, och angelägenheten för detta Års Sillfiske kräfwär, emedan samtelige Fiskeri Jdkare och Sill-Saltare i et så widsträckt Höfdinge-döme, och hvilka til en stor del merändels kring hela Riket spridde äro, icke sjelfwe kunna samlas eller med skyndsamhet befordra ända-målet, så wida Riksens Hög-låfl. Ständer icke täckas sjelfwe lägga härwid behörig hand, och med Jnrättningen göra en början, igenom de första Ledamöters utnämmande til dänna Nord-sjö-fiskeri Direction, af så skickelige och bepröfwade Män, som därtil fordras; hälst, utom en skyndesam och upmärksam wård wid förestående Sill-fiske, Deputationen har full anledning at frukta, det dänne wahra, icke allenast kan råka i ytterligare läger-wall och förakt på utrikes Orter, utan åck, löpa fara til förbud af införsel, besynnerligen, som Sill-fisket i Norige åter wisat sig uti sin förra ymnighet. Allt derföre föränlåtes Deputationen, i dänna öma afsikt för en så betydelig Rikets närings- och handelsgren, Riksens Hög-låfl. Städer lika wördsamt tillstyrka, det följande i fiskeri-ärender kuninge och bepröfwade Män, til dänna Nord-sjö-fiskeri Directions Ledamöter, allenast för första gången, utnämnde blifwa, nemligen: för Giötheborgs och däss Sjö-Tulls-kammare-District, Öfwer-Inspectoren Anders Leffler, Handels-mannen Johan Schultz och Handels-mannen Svän Schale; för Marstrand och däss Sjö-Tull-Kammares District Tullförwaldtaren Lars Kampe; däck, efter däss gjorde förbehåll, och i anseende til Kampes ålder och swaga hälsa, at Capitaine-Lieutenanten Erik Mannerstedt med honom uti Sysslorne, efter omständigheterna, får omväxla; för Uddewalla och däss Sjö-Tulls-kammares district, Handelsmannen och Bruks-Patronen Anders Busch; för Kong-Elf och däss Sjö-Tulls-Kammares district Directeuren Thomas Felman; Och Strömstad med dess Sjö-Tullskammares district Rådmannen Herman Lundström; Likaledes för själfwa fiskeri Orten, Härads-domare Lars Torbjörnsson och Jon Jonsson; Samt til Ord-förande eller Præsidiij förestående, uti dänna Direction, Bruks-Patronen Leonhard Magnus Uggla, hvilken uti den, under däss Ord-förande i Bohus-Länska Skjär-gården för fiskerierne förordnade Deputation, haft all möda ospard, och jämnväl

under förra och denna Riksdag å daga lagt, i Riksens Hög-låfl. Ständers Fiskeri-Deputation en utmärkt insikt och nit för dässe fiskerier; och hvarjämte Deputationen haft mycket afseende på de fläste utnämnde Ledamöters wid åfwannämnde Fiskeri-Deputation i Orten gjorde biträde och inhämtade kunskap, i hwad denna angelägna Närings-gren tillhör; Hwilka Ledamöter, så fort det sig gjöra låter, böra uti Giötheborgske och Bohus-Länske Skjär-gården, innan Sill-fisket börjar, sammanträda, och til nästa Riks-dag noga i akt taga, hwad förr bem:te Stadga, såsom til Directionens Instruction tjänande, omständeligare innefattar.

Deputationen önskade äck gerna, at härjämte kunna hos Riksens Hög-låfl. Ständer föreslå den ersättning, Deputationens Ledamöter, för fiskeri-wården i Giötheborgs och Bohus Län, imellan denna och förra Riks-dagen, igenom deras flit och upmärksamhet wärkeligen förtjänt, hälst dem dryga utgifter wid många och långsamma sammanträden och skjärgårds-undersökningar åtfölgt: Men, som publike medel ej därtil kunna tagas, och närwarande Ledamöter sådant på intet sätt yrkat; Så finner likväl Deputationen skjäligt, Riksens Hög-låfl. Ständer tilstyrka, det merbem:te Nord-Sjö-fiskeri Direction, om den i stället för omrörde Deputation antages, kunde gjöra samtelige Salteri- och Fiskeri Jdkare i dätta Höfdinge-döme tjänlige föreställningar, och med dem jämnka om någon ringa afgift efter det lämpeligaste sättet på Tunne-talet af fisket, til Deputationens Ledamöters skadeslös-hållande; Emedan större delen icke skola tåla deras utgift, för detta ärende, och Fiskeri-Jdkare själfwa rönt frukten af deras mödosamma sammanträden, undersökningar och sjö-resor; som sedermera, efter Fiskeri-Jdkares egit bepröfwande, kan dem imellan fördelas, — efter hvarje Ledamots möda och kåstnad, samt, om det sig gjöra låter, til någon ersättning för de Krono-Betjante, som warit Deputationen til hand-räckning, och således emot deras wederlikar mycken möda och kåstnad haft: Hwilket allt Riksens Hög-låfl. Ständers närmare ompröfwande wördsammeligen underställes. År och dag, som före står.

På Riksens höglofl. Ständers Fiskeri Deputations wägnar.

POSSE.

AND. CHYDENIUS.

A. HAMBRÆUS.

PÄHL JÖNSSON.

Justerat
d: 3 och
4 Junii.

*Utkast Til Kongl. Maj:ts Nådige Stadga för Nordsjö fiskerierne
i Götheborgs och Bohus Län, med hwad en til deras
wård af Riksens Ständer förordnad Direction, därwid
i akt taga bör etc.*

Til de för Riket och samtelige dess inbyggare fördelaktige Nordsjö Fiskeriers wård, uti Götheborgs och Bohus Län, hafwa Riksens Ständer, så wäl i anseende til widlyftigheten af denna handtering, som fiskares åstundan pröfwat nödigt, det af Salterier och Fiskerie Idkares egne medlemmar derstädes hädaneffter en Direction af Kongl. Maj:t nu i nåder förordnad blifwer, med frihet för samtelige desse Idkare, at dertil framdeles utwälja Ledamöter, och de samma omväxla, så ofta de det åstunda, effter den förening de sielfwe derom kunna träffa, uti hwilken Direction Staden Götheborg med alla Salterier innom des Siö Tulls Kammare district, såsom hwarunder de största Sillsalterier höra, utgiöra Tre Ledamöter, och de fyra öfrige i detta Höfdingedöme belägne Stapelstäder, med Salterierne innom deras Siö Tull Kammrars districter, hwardera en Ledamot, samt fiskare å landet tilsammans två ledamöter af deras egne medlemmar; hwilcka samtelige äga, at utom sig utwälja en så skickelig och i fiskerie ärender kunnig Man til Präses eller ordförande, som denna handtering förestå och sin skyldighet derwid i akt taga kan; Doch så, at denna Direction på intet sätt, nu eller framdeles får betunga Rikets stat, Fiskerifonden och andra medel, eller förordsaka nya Embeten, med Tour till befordran, Rikets Embetsmän til förfång; hwartil likwäl Riksens Ständer, för at winna ändamålet, innom den snart annalckande fiske tiden, och til dess denna inrättning kommer i någon stadga, för första gången och til nästa Riksdag welat utnämna ledamöter af sådane män, som antingen emellan denna eller nästförflutue Riksdag i den af Riksens Ständer tillförordnade Fiskerie Deputationen därå orten, med beröm bijträtt dessa fiskerier, eller och, utom dess förwärfwat sig fiskerie idkares förtroende. Och som samma Deputation hädaneffter aldeles kommer at uphöra, så bör och bemelte Direction, så fort sig giöra låter, uti Götheborgs och Bohus Länska-Skjärgården sammanträda och enligt denna stadga dess åliggande skyldigheter noga i akt taga, samt sig till underdånig efterrättelse ställa, hwad Kongl. Maj:t i

Nåder för godt finner den samma uti en eller annor måtto anbefalla. Hwaremot såwäl Directionen, som den öfriga Fiskeri betjeningen kommer at njuta Kongl. Maj:ts höga hägn och förswar.

1. §.

Directionen skal til Kongl. Maj:ts hvarje år efter slutad fiske tid, inkomma med underdånig berättelse om fiskets tilstånd, för det förflutna året, och hwad derwid tilgiordt blifvit, samt wid alla tilfällen med hwad den samma finner til dess förbättring och säkerhet kunna lända; hwaraf jämwäl Kongl. Maj:ts och Rikens Commerce Collegium samt dess Befallningshafwande i orten, behörig del lämnas. Wid Rikens Ständers Allmänna sammankomst bör tillika Directionen, innom wanlig tid, med dess omständeliga Riksdags berättelse inkomma, jemte förslag och utlåtande öfwer hwad til Fiskeriernes förkofran och bestånd tjena kan.

2. §.

Som Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce Collegium, efter Regerings Formens 33 §. och dess Instruction tilhör at styra och wårda Rikets Handel, så bör detta Collegium ej underlåta at hafwa omsorg, det afsättningen af fiskewahrer til Rikets upkomst, wältrefnad och styrcka, så in- som utrikes befordras och lättas, och at de genom egennyttiga sammansättningar i wägen lagda hinder, skyndsammeligen undanrödjas; hvaremot Directionen egentligen tilhör, att wårda alla hushålds mål och ärender wid Fiskerierne i berörde ort, med hwad til goda fiske warors winnande, och ordning emellan dess Jdkare, och fiskerie-Betjening hör, det Kongl. Commerce Collegium för aflägsenheten och de många angelägne mål och ärender, hwarmed det öfwerhopat är, omöjligen medhinna kan, och därföre hädanefter därifrån befrias. Men som desse giöromål med hwarannan äga en nära gemenskap, så tilkommer det Directionen, i alt hwad afsättningen för dessa wahrer angå kan, at til bemälte Collegium afgiwa de påminnelser, som ärfor dras, och at derifrån undfå tidig kundskap, om de författningar, som Collegium i detta afseende funnit nödigt at widtaga och eljest för Directionen til uplysning tjena kunna. Äfven som samma Direction tilkommer at hwad desse fiskerier beträffar, lemna wederbörande Collegier, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och andra Ämbetsmän behörigt swar och utlåtande uppå hwad af dem åstundas kan; och

deremot at undfå af dem all den handräckning och underrättelse, som Directionen til sina giöromåls fortsättande finner nödigt att äska. Dock bör denna Direction sig intet befatta med ägande och nyttjo rätts, större bråttmåls eller andra twistigheters afgjörande, som egentligen til domstolarne eller Konungens Befallningshafvande höra; undantagande den nyttio rätt i fiskerie handteringen, som uppskof eij tåla kan; då likwål målet, så snart det sig gjöra låter af ordinarie domstolen effter Laga stemning uptages och efter befundna omständigheter afdömmes, hwarå Directionen befordrar slut och wärkställighet, i hwad på des åtgärd ankomma kan.

3. §.

De arfwoden, som hit intil blifwit fiske kjärills mätare, wräkare och hamnfogdar med flere bestådde och efter de tider, då fisket warit ringa, lämpade äro, böra hädanefter på dett sätt minskas och jämkas, at Saltare af hwarjehanda fiskewaror i Götheborgs och Bohus Län, i et för alt, utgiöra fyra och två tredjedels öre Silfwermynt för tunnan i Städerne och på landet: dubbelt af et Tranfat och et öre Silfwermynt af en wåla torra långor; Städernes andel och lagliga upbörd af fiskewaror, här under icke begrepne som endast ärläggas af den salta fisk, inom hwarje stad beredes eller där til uplag och afsalu anländer; Och ifrån hwilken afgift til Städerne, Salterierne på landet befriade warda; samt at dessutom och effter hamnordningens anledning, fiskare i denne skjärgård framdeles betala två öre Silf:mt af hwarje tunna osaltad fisk, och ett öre samma mynt af hwarje wåla färska långor, som fångas och til Salu eller insaltning går, hwilken afgifft den som färska fisken köper eller insaltar bör af Säljarne emottaga eller wid afbetalningen innehålla, och til wräkare i Städerne samt hamnfogdarne på landet wid wräkningen emot qvitto aflämna.

Af denne tilgång som Saltare och fiskare hwar för sig, och uti et för alt, utgiöra; tilsammans Sex och tvåtredjedels öre Silfwermynt på En tunna, bör den, som är ombetrodd, tomma fiskekjäril i Städerne eller på landet, att mäta och kröna, undfå två tredjedels öre Silfwermynt tunnan och dubbelt af et tranfat, samt derföre hålla sig egit bränn-järn eller märke, men ägarne til Kjärilen, bestå det arbetsfolk och wed som wid deras mätande och krönande tarfwas.

Fiskewahrors wräkare i Städerne, och hamnfogdar för fiskerierne, på landet, hwilka hädanefter böra fiskekjäril, utom Städerne, mäta och kröna samt allahanda fiskewaror wräka och märka, skal tilfalla så-

som wräkare lön, et öre S:mt af hwarje tunna Salt fisk, som dock ingalunda med deras märke får gillas, för än fiske kjärilet haft sin sjunkningstid, och ägarens egit folck fullpackat blifwit, dubbelt af et tranfat och et tredjedels öre Silfwermynt af en wåla långor, hwarföre ock Saltare i gemen, icke skyldige äro, wid Fiskewarors insaltning och beredning, at, emot deras wilja betala och nyttja Städernes packare, utan jämväl alla i denna skiärgård fångade fiskewaror frikallas, för vidare wrakning och packning, wid andra tilfällen, än då kiöpare och säljare därom åsämjas, hwarwid i akt tages, at då ingen packning eller wrakning skier, bör ej heller någon afgift därföre ärläggas. Denna arfwodes lön för wräkare, mätare och hamnfogdar, böra de oafkortad njuta, och effter förrättat arbete ärhålla, för så många tunnor de wräka och kröna, derest de icke äro Sillsaltares egna betjenter och då effter träffade föreningar af husbonden kunna lönas.

De öfrige fem öre Silfvermynt af hwarje tunna fisk, dubbelt af et tranfat och två tredjedels öre Silf:mt af hvarje wåla långor, bör den som fiskewaran första gången wräkt, gienast upbära, och gienom Fiskerie Inspektoren, Directionen tilställa, hwaraf två tredjedels öre Silfvermynt af tunnan för den fisk som insaltas, dubbelt för et Tranfat och et siettedels öre Silfwermynt af wålan långor, användas til så många Fiskerie Inspectorers arfwodeslön och resepeningar, som nödwändigt fordras, hvilka Directionen dememellan, effter deras distrikters beskaffenhet och besvärlighet, fördelar, hwarföre och all utgift af Fiskerie Fonden til desse betjente, nu genast uphörer, och skall Fiskeri Inspectorerne hädaneffter endast af Direktionen antagas och med Constitutorialer, på behaglig tid, förses: på det en egenvillig eller försummelig, må kunna afskiedas och en mera tillförlitlig i stället sättas.

Af öfverskottet fyra och et tredjedels öre Silfwer:mt för tunnan af Fiskewaror, dubbelt af et fat Tran och ett halfft öre Silfwermynt af wålan Långor, bör Nordsjö Fiskerie Directionen anställa hwarjehanda rön till Sill och Cabeljo fisket och dess insaltnings förbättring, konstens winnande til rökt Sill eller Böcklings beredande, såsom medförande fördelaktig afsättning på Medelhafvet, och försök med Plantager i orten af sådane ut och inländske trädslag, som til Tunneband tjena kunna, hvilka för yppad brist inom Riket, nu för tiden til större delen ifrån utrikes orter för stora summor införskrifwas: med en Directionen åtföljande skyldighet, at sådane rön, som pröfwas wärcklig nytta medföra, genom trycket allmännagjöra, samt jämväl, at bestå kostnad och redskaper til Notdräktens upräsande, där det tarfwas

och sig göra låter, til årnående af mera beqwämlighet och utrymme för Sillfisket, hvareffter sedermera all behållning af förr bemälte Direction nu tillslagne inkomst, til dess ledamöters arfwoden, resekostnader och nödig betjenings underhållande, användas, hwarwid dess Ordförande för särskildt skyldighet och möda, at öfwer samtelige fiskerie-Districterne i detta Län hafwa inseende, Expeditioner och handlingar i ordning hålla och förwara, ledamöterna til gementsamt sammanträde kalla, samt des Betjening syslosätta, kommer åtnjuta dubbelt, emot någon af de öfriga ledamöter i denna Direction, hvilken tillika sielf bör betala Postpenningar, skrifmaterialier och hyra, rum, wid alla allmänna sammanträden, så at Kongl. Maj:t och Kronan med någon minskning uti des höga rättigheter och inkomster, eller för denna inrättning med utgift och kostnad, af hwad beskaffenhet den wara må, nu och framdeles icke beswäras: kommandes Directionen och Fiskeri Betjeningen, med hwad effter förbemälta fördelning, hädan-effter utgöras skall, utom förhöjning eller afkortning alt framgent at sig åtnöja, samt för Fiskerie och Salterie idkare årligen göra redo huru mycket Directionen af denna fond til Fiskeriets nytta användt.

4. §.

Fiskerie Directionen åligger, då besynnerlige angelägenheter för Nordsjö Fiskerierne det fordra, men alla år åtminstone en gång uti början af Sillfiske tiden, genom allmänne kundgjörelser i Skiärgården, sammankalla samtelige Salterie och Fiskerie Idkare uti Göteborgs och Bohus Län, som sjelfwa eller genom deras fullmäktige sig på beqwäme orter och tid först uti hwarje district inställa böra, at öfwerlägga, om sådane ärender, som Directionen och de sielfwe finna lända til befordran af Fiskeriernas bästa och uprätthållande, och skal Directionen derefter allmänneligen til känna gifwa, på hwad särskildt tid och ort Salterie och Fiskerie Idkare uti hela denna skjärgård och alla des distrikter kunna sjelfwe eller genom de fullmäktige, som utväljas til allmänt sammanträde sig infinna, at om dylika mål och ärender ytterligare rådgiöra och effter pluraliteten besluta; då af Directionen allmänt kungöras och i wärcket ställas bör, hwad de fläste Salterie och Fiskerie Idkare finna til Fiskeriernas gemensamma förkofran bidraga, utan afseende på de för detta gjorde förordningar Nordsjö Fiskerierna rörande; börandes och wid dylike sammankomster samtelige Salterie och Fiskerie Idkare effter pluraliteten sig förena, om utöfningen af deras wahlrätt och sättet til Ledamöters framdeles om-

bytande i denna Direction, för hwarje Stad och District. De utom länet boende Fiske Idkare och Salterier innehafware stånde likaledes fritt, at til samlings stället sända sine fullmäktige, med lika röst som de innom Länet wistande effter deras andelar i gemensam näring uti denna skiärgård.

5. §.

Åligger det Directionen, at med yttersta sorgfällighet föranstalta, det ingen brist på fullkomligen goda fiske kiäril i denna skiärgård sig tildraga må, uppå hwilka fiskewarornes godhet til en stor del beror, hwarföre tunnbindare ämbeten derstädes böra tillhållas, at giöra förswarlige fiske kiäril; dock som en myckenhet dylike kiäril för denne ort tarfwas, så länge fisket är ömnogt, så bibehålles ej allenast Salterier Idkare wid dem förundt frihet, at för deras behof sielfwe låta tilwärka fiske kiäril, utan ock andre Städer samt hwar och en Landtman i gemen, at fullgoda fiske kiäril uti städerna och wid Salterierne försälja, eller för deras räkning, til des kiöpare ärhållas kan, få uplägga, utan något twång och hinder.

Ifrån Tunnbindare wärkstäder tillåtes ingen, wid den plickt allmänna Lagen om tjenstehjon stadgar, at tubba eller borttläcka läregåssar och gesäller, som icke orlofs-Sedel undfått, och bör den, som hos Tunnbindare Embetet utlärdt, eller den gesäll, någon i samma Embete ifrån utrikes orter införskrifwit, åtminstone tjena et år hos den honom lärdt eller införskrifwa låtit eller hos annan Mästare, innan han til enskilde wärkstäders betjening träda kan.

De som fiske kiäril mäta och kröna, böra wid laga answar deras fullkomliga godhet utröna och de som wrakwärdige finnes, med wrakkiärils märket W:K. tekna, emot lika arfwodes lön, som för fullgoda fiske kiäril bestås, och får den af mätaren oförrättad blifwer söka ny besiktning, hos Directionen, någon des ledamot, Magistrats person, eller Fiskerie Inspector, som dylika kiärils beskaffenhet vidare pröfva skal, innan om skadestånd dömmas kan.

Alla til denna Skiärgård ankommande eller i orten tilwärcade fiske kiäril, böra wara krönte och mätte, innan de til fiskewarors insaltande få brukas, och den häremot bryter, hafwe sådan fisk och kiäril förwärcat; undantagandes enär Directionen, för besynnerliga ordsaker, finner nödigt, skriftteligen tillåta, at fiske kiäril få utan krönares, wräkares och ägares märke utskieppas, wid hwilka besynnerliga tillfällen, dock bewis, om kiärilens och fiskewarornes godhet, skal upwisas och

jämväl Sjö Tullskammaren derom af Directionen gienast underrättelse lämnas.

Til fiske kiäril bör endast brukas hel, half, fierndels, åttondels och Sextondels tunnor, med goda kryss och stafrar, samt tillräckelige och goda band försedde; En hel tunna för Salta fiskewaror bör innehålla, emellan dess bottnar, 48 swenska kannor, och de mindre derefter noga lämpas, som böra göras af Ek, bok eller Gran; men ingalunda af Furu eller Tall, såsom til insaltning aldeles otjenlige, alt wid Fiskevarans förlust; för Tran får Jock Tall- och Furu kiäril brukas.

Ett Tranfat skall hålla 60 kannor, et Ostron träd 16 kannor och et Hummer träd 24 kannor.

Den tunna hwarmed färska fiske waror i denna skiärgård wid kiöp och handel mätas böra, skall innehålla 60 kannor för inpackningens skull, och bör wid alla Salterier, nu gienast en dylik mätare tunna hållas, til profmätning för den det åstundar, så krönt och försedd, at hon icke förfalskas kan, och den, som falskt fiskemått brukar, straffas effter allmän Lag, wid den domstol, hwarunder Salteriet lyder, samt alla med detta mått icke öfwerensstämmande profmättnings kiäril genast afskaffas.

Åfwen tillkommer Directionen at genom trycket utgifwa och i Landsorterne kringdela, en tydelig underrättelse, af hwad beskaffenhet och wircke, fullgoda fiske kiäril böra wara, samt therom besörja, at den, som åstundar säkre profkiäril, med them får blifwa emot betalning försedd, på det Swenske fiske kiäril i det närmaste blifwa gjorde til enahanda godhet och utseende; hwarwid och i synnerhet bör hafwas afseende på de Finska och Botniska orterne, hwarest skogarne äro ömnogare, samt således åtskillige ämnen gifwas til Tunnor, Fartyg och Båtar, med flere behof för Nordsjö fiskerierne, hwarföre tilförslen therifrån på alt sätt skall befordras.

6 §.

På det tjenligt och tillräckeligt Salt, wid alla tider och tilfällen, uti Götheborgs och Bohus Länske Stappelstäderna, för fiskerierne samt landets behof finnas må, och icke öfwer et skiäligt och i Östersjöstäderna gångbart pris stegrat blifwa, så böra de författningar, som dérom widtagne äro, eller göras kunna, på det nogaste efterlefvas, och alla som med Saltladdningar til Götheborg anlända, njuta nederlags frihet uti de Magaziner, som finnas eller inrättas kunna, på rivieret

utom Staden, till och med Nya Elfsborg, emedan sådant lättar Saltpriset, i anseende til dyra Magazins hyror och trångt utrymme, jemte äfwentyr af Eldswåda innom Staden och Fästningen; äfwen som Salterier Idkare bibehållas uti den frihet, at wid deras Salterier, å landet, lossa nödige Saltladdningar för fiskewarors insaltning, jemte ärforderligt Spanmåls förråd, då de uti den för fartyget beqwämaste Siötulls Kammar låta laddningen angifwa, fullgiöra alla laglige skyldigheter derstädes, och den Tullbetjente, som wid lossningen upseendet hafwer, skiäligen betala; hwarwid under hårdt ansvar af skadans ärsättjande af den, som det förordsakar, intet oskiäligt uppehåll dem tillskyndas bör, eller desse Idkare med olaga Tull eller andra afgifter betungas, Directionen skal alt detta, uti hwad på dess åtgärd ankomma kan, med all tidig omsorg noga iakttaga; om Saltförrådet och priset sig underätta, wid befarad brist och stegring derå icke allenast höra de handlande i desse Städer, utan och bot och rättelse skaffa, då klagan härutinnan anmäles och om någon med skiäl lidande finnes, dess rätt bewaka.

Skulle ändock, genom Directionens biträde, Saltbristen eller egenwillig stegring, icke kunna afböjas, blifwer det dess skyldighet, at sådant uti Kongl. Maj:ts och Riksens Commerce Collegio skyndesamt, till alla sina omständigheter angifwa, med utlåtande, på hwad sätt en sådan landets olägenhet står at hielpa, då samma Kongl. Collegium dereffter de alfvarsamma anstalter och författningar till bot häremot genast widtaga skall, hwilka Directionen med all sorgfällighet bör understödja och wärckställigheten därå befordra, så at Rikets fiskerier och Landet, en gång i denna del, må blifwa klageslöse och på en så outhälgelig wahra, för skiäligt pris, hafwa säker tillgång.

7 §.

Til Directionens omsorg hörer vidare at samtelige Fiskare uti detta höfdingedömme icke sakna nödig tilgång på hampa och Lijn för Notar och Nät, tjenlige fiskefartyg, backar och krok, kork, togwärke, flarn, anckare och drägggar, samt nödig Spanmål til deras uppehälle, då allmän brist derå infalla kan, och sådant alt, för det drägeligaste pris sig giöra låter; at de icke hindras och twingas i deras loffliga näring, mindre stängas ifrån Sillens fångande, ehwarest den sitt stånd och dref hafwer, eller att hämta musslor till agn och bete, på Publique platser, samt emot skiälig betalning på enskiltas grund.

Likaledes böra Fiskare, af Directionen och dess underhafwande betjening, upmuntras och förmås, at fisket i god tid begynna och icke

samt skiöta, på det färska Fiskewaror icke oskiäligen upstegras eller brista måge, mindre at de af försummelse skadas, innan de komma i Saltet, eller at de wid Notdrägterne för länge uppehållas; för hwilcken ordsak de såkallade upkiöpare såsom nu och framdeles nödige wid den färske Sillens kringspridande til Salterierna skola skyddas och bibehållas; börandes derhos alla Sillbåtar med Pressenningar så tackas, at fisken af Solskien eller regn icke skadad blifwer.

Directionen får icke heller försumma at upmuntra dem, som Tårsk och långfisket idka, det de åtminstone genast efter fångsten, desse fiske wahror uti tjenlige kiärl blodsalta, och icke, som hittills ofta skiedt, skadade hemföra, samt at detta angelägna fiske, jemte Mackrilsfångsten, i möjeligaste måtto utwidgas; att med Hummerfisket försigtigt umgås, att ostrongrunder icke helt och hållet utödas, eller för länge ligga utan skattning, så at de genom myckenheten förderfwas; at ingen under jordägande rätt mera fiske egenwilligt inskräktar, än han af ålder nyttjat och är berättigad till, samt at alla egenwilliga åtkomster och i en eller annor måtto skadelige Monopoliske sammansättningar, hwart och et måhl, på sin behörige ort, anmälte och effter lag rättade blifwa, så at denna näring må wara så fri och otwungen, som sig göra låter; dock hwar och ens wälfångne rätt och privilegier okränkta; Åfwen som Directionen bör noga i åkt taga, det inwånare uti Städerna och från landet i gemen, icke hindras at i Städerna och Skiärgårdarne få upkiöpa eller sig tilbyta, färska, blodsaltade, fullberedde Fiskewaror, af hwad namn de wara måge, så mycket de åstunda, och dem på hwad sätt de för godt finna til deras hemwister föra, såsom ock i skiärgården af det salt som wid Salterierna ärhållas kan sielfwa bereda.

8 §.

Sill- och andre Salteriers bestånd och säkerhet med dess Idkares förkofran, bör Nordsjö Fiskerie Directionen på det sorgfälligaste befordra, alt intrång, uppehåll och twång för dem afböja, samt iakttaga, at de blifwa lagligen skyddade och bibehållne wid deras effter behörigt tilstånd gjorde kostsamme inrättningar på hwarjehanda Publique platser och krono grunder, med de wilkor, som för dem beviljade blifwit, eller hädaneffter lagligen uplåtas kunna; til hwilcken ända Directionen bör af wederbörande därutinnan höras, samt skall dereffter Salteriernes och Fiskares angelägenheter bewaka, då någon anledning dertil gifwes, eller deras rätt röres.

9 §.

Salterier Idkare på landet med särskilte fiske lägen, et eller flere, alt som hwarje för sig beqvämast finner, böra sielfwe utvälja deras hamnfogdar, utan hinder och intrång i dylik rättighet; hwileka få tomma fiske kiärl mäta och kröna, samt fiskewarorne effter fulländad packning af ägarens egit folck, wräka och märcka böra, sedan de Embets Ed aflagt och af Fiskerie Inspektoren i orten interims Constitutorial undfått, på det ägare af Salterierne kunna en odugelig afsätta, och en skickelig åter antaga.

Magistraterne förbehållas dock, at uti Städerne, effter wanligheten antaga och befullmäktiga Edsworne Fiske kiärls mätare, för Stadens och deras behof, som dem å landet anlita wilja, samt särskildte Edsworne Fiskewarors wräkare af så tillräckeligt antal, som Salterierne inom Städerna tarfwa.

Hamnfogdarnes skyldighet blifwer ock, at befordra ordning och lydno ibland arbetsfolcket wid Salterierne, och jämväl at hafwa inseende jemte ordning wid de närmast belägne och en hwar, af dem tildelte Notdrägter; hwilcka så wäl som Fiske kiärls mätare och wräkare i Städerne, komma at stå under Directionens inseende och äro skyldige, at tildela Fiskerie Inspektorerne de underrättelser, som kunna pröfwes nödige, samt wisa besked af landtmätare i orten at de förstå och äga redskap till fiskekiärls mätande och krönande. Äfwen som Hamnfogdar böra under Eds plickt hålla riktige förteckningar öfwer de fiskewaror som besiktigas och märkas, hwilcka de månateligen til Inspektoren aflemna, som åter gienast et sammandrag deraf för des District Directionen tilställer, med hwad märckwärdigt wid fisket eller Salterierne sig tildraga kunnat; åliggandes jämväl Hamnfogdarne, at förekomma alt sielfswäld af wahnartigt folck, och under samråd med till hands warande beskiedelige män, enligt hamnordningen, utan widlyftig omgång afgiöra och rätta, hwad vidare beifrande ej förtjena kan.

10 §.

Uppå hwarje fiskekiärl, bör hädaneffter inbrännas Salterie ägarens, af Directionen gillade, märke, hälst dess fulla tillnamn; hwaröfwer Inspektoren för hvarje district uprättar en längd, med alla märkens aftryck, Salteriets namn och ägarens hemvist; hwarwid i ackt tages, at ingen får bruka lika, eller den andras märke, til undwikande af det

straff, et upsåteligt missbruk medförer; hwarigenom altså en idog och försiktig Saltare kan förwänta et rätt värde och begiärlighet uppå dess goda fiskewara, men en wårdslös åter widkiännas, den skada och wanrykte på dess illa handterade wahra, som han wärckeligen förtjenar.

Af desse märkes längder bör Directionen tilställa Kongl: Commerce Collegium och Landshöfdingarne nödige afskriffter till allmän underrättelse; äfwen som de böra göras bekante utrikes på de orter, der Swänska Fiskewaror afsättjas.

Directionens ofelbara skyldighet blifwer altså at detta så skyndsamt det sig göra låter och sidst öfwer hela skiärgården, innan nästkommande års fiske begynnes, i wärcket ställa, och böra fiske kiärilen med et tydedligt Fiskerie Idkarens märke försees på sielfwa Stafrarne innan någon fiskewahra däruti insaltas, wid wahrans förwäreckande; de besynnerliga tillfällen dock undantagne, som 6 § innefattar.

11 §.

Wid insaltningen äger hwarje Salterie idkare frihet at bruka det bästa berednings sätt, han utröna kan, allenast tilräckeligt Salt från St. Ybes eller blandning af annat tjenligt slag brukas.

All slags fisk bör, så långt möjligt är, wäl åtskiljas, stor från små, och mager från fet, uti särskilte kiäril insaltas, å rygg läggas, wäl packas, effter dess siunknings tid åter fullpackas, då samma wräkningen undergår; och bör wräkaren eller hamnfogden, effter kiärilets igensläende, wid lakens påtappande på hwarje godkänd fiskewahra och kiäril inbränna dess af Directionen gillade Embetes märke, och derwid noga i akt taga det sprundet så båras, att båttnarne å bägge ändor af tunnan stå lodrätte, effter såten af trädet; i annor händelse bör kiärilet med fisken för wrakwärdigt anses; hvarjemte han skall inbränna på det kiäril, hwaruti den feta Sillen är inlagd F: S:, på den magra Sillen M: S: samt upå den blandade Sillen B: S.; likaledes bör Cabeljou teknas wid wräkningen, med inbränd C: T: för den som af Torsk insaltad är; med C: L: då den af Långor består; Små Torsken åter med S: T:; fet Mackrill med F: M: och den magra med M: M:; Men på torra Långor åligger det Directionen, at effter wederbörandes hörande något säkert märke widtaga.

De Fiskewahrer, som för wrakvärde anses, och i hvilket fall de wid förwäreckande icke få till utrikes orter skieppas; men lika fult til Menniskiors föda tjena kunna, då de snart nyttjade blifwa, böra i stället

tecknas med wrakmärke; neml: Sillen med W: S:, Cabeliou med W: C:, mackrill med W: M:, til säkerhet för kiöparen och urskiljande för säljaren.

12 §.

Fiskerie Inspectorernes skyldighet blifwer, utom det de böra Directionen med lydnad til handen gå, och i akt taga hwad redan för-mält är, at flitigt hwar ock en i dess district besöka fisket och Salterierne; tilhålla wräkare i Städerna och hamnfogdar å landet deras skyldigheter, af dem hafwa handräckning, samt dem troget underwisa om det lämpeligaste och säkraste arbets- och wraknings sättet och wid alt sådant under answar in för Directionen med skadans ärsättande, Salterie idkare inga hinder och olägenheter tilskynda, eller, utan laglig anledning af missbruk, et och annat deras fiske kiärl upslå, mindre lakan aftappa och förspilla utan fast häldre med råd och handräckning dem tilhanda gå; dock åligger desse Inspectorer at noga i akt taga, det denne Stadga till alla delar effterföljes; samt då häremot handlas, sådant för den närmaste ledamot af Directionen och dess ordförande tilkiänna gifwa på det vidare laglig bot derå skaffas kan.

13 §.

Efter aflagd Embetes Ed, tillkommer det Inspektoren uti hwarje district at hamnerätt hålla, hwarest och så ofta det tarfwas, såsom det af ålder förordnat warit och hamnordningen föreskrifwer, och har han af närmaste fiskare eller arbetare wid Salterierne at utwälja fyra beskedelige och ojäfaktige män till bisittjare i rätten, hwilke jämväl domare Ed aflägga; då den til hands warande Hamnfogden laga handräckning gör, samt den brottslige instämmer, hwilcken gienast till answar i brottmål sig inställa bör. Wid desse hamnrätter får ransakas och dömmas öfwer mindre brott wid Fiskerier och Salterier på landet, som effter Allmän Lag och Hamnordningen böra ansees: såsom almäna gudstjenstens försummande, utan laga förfall, enär til närmaste kyrcka hinnas kan å Sön- och stora högtidsdagar, fiskes idkande eller annat arbete, som eij nödwändigheten fordrar, före och under Gudstjensten bem:te dagar; Swalg och dryckenskap, Eder och Swordomar af öfwer-

dåd eller elak wana, oljud, oqwädings ord, slagsmål i brådom skillnad, som lyte icke förordsakar, olydna i arbetet, snatteri, fiskeredskapens skadande, andras olaga hinder och förfång vid fisket, betingade ständiga arbetares bortlockande, med mera.

Hamne rätten uptager och afgjör jämväl effter denna Stadga, Allmän Lag eller hamnordningen sådane mål som Hushållningen wid Fiskerierne röra, då målet domstolens i orten upptagande icke nu förbehållit är, samt i öfrigit hwad Directionen dit til upptagande hänskjuter, hwarwid effter sakens beskaffenhet nödig stämningstid i akttagas bör.

Öfwer de mindre brottmål, som hamnrätten ransakar och afdömmar, får den sig dertil befogad finna, innom den tid, lag säger, sitt missnöje tilkiänna gifwa, för böterna borgen ställa, och wid häradsrätten i orten nästa Ting ändring söka; men förefallande hushållsmål och Fiskerie betjentes Embetes förseelser bör, på anmälan, Directionen utan uppehåll rätta; hwarföre och hamnerätten dess dombok til Directionen quartaliter inlemna skall, til behörigt öfwerseende.

14 §.

Öfwer årliga åtgången af fiskewaror och i synnerhet Sill på utrikes orter och handels platser, samt ömnogheten af andra Nationers fiskefångst, som wår wid afsättningen till hinder lända kan, bör Directionen sig noga underrätta, genom flitig brefväxling med Swenske Consuler, Agenter och Commissarier, samt andra påliteliga Personer och Kiöpmans Contoir, med hwad wid Fiskerie beredningen och afsättningen eljest kan wara at i akt taga jemte de ändringar som därvid förefalla kunna.

Directionen bör deraf, alt hwad påliteligt pröfwat och til Rikets och Salteries idkares nytta tjena kan, utan uppehåll meddela dem nödig kundskap.

Sådane underrättelser få derföre på intet sätt Directionen vägras; hwarföre Kongl. Maj:ts och Riksens Commerce Collegium såväl härom som ock om denna Directions inrättning, uti Götheborgs och Bohus Län, wederbörande kundgjöra.

15 §.

Likaledes åligger det den Directions Ledamot, som för hwarje stapelstads district nu utsedd är, eller framdeles utwald blifwer, at

hwarje wecka, så länge Sillutskieppningen påstår, af Sjötullskammaren i staden uttaga utdrag af Tull längderne öfwer den Sill, som Sjötullskammaren emellan alla postdagar til hwarje särskildt utrikes ort, ifrån Staden och Sill salterierna på landet förpassat, eller hvilken sig til lastning derifrån anmält, hwaraf han bör tillsända Ordföranden och samtelige de öfrige Directionens Ledamöter, hwardera en afskrift och desutom berätta hwad wid fisket, Salterierne eller handeln förefalla kunnat som dem til uplysning tjénar.

Alla som om Sill afsättningen med mera öfver hela denna Skjärgård underrättelsse åstunda och utskieppnings handel med fiskewahrer nyttja, så innom Bohus Länka som andra Rikets Skiärgårdar, böra ärhålla en tillförlätelig kundskap härom, hos den Directionens ledamot, de sig anmäla, på det en hwar derefter säkrast må rätta sina anstalter, samt den olägenhet i allmänhet undwikas, att mera Sill någon ort anländer, än der med fördel afsätts kan; hwilket hitintills ofta med Rikets och Idkares kjänbara skada skiedt, hwarföre och desse handlingar skola uti behörig ordning hållas.

16 §.

Tran beredningen af Sill och andra ämnen skall icke hindras den, som Sillsalterie eller fiske idkar, så länge Gud förlänar ömnog tillgång af denna Fisk wid våra Stränder, allenast den mästa kokningen förrättas med sten- och fyr-kohl eller torf, undantagandes för dem som af wed ifrån egna skogar hafwa tillgång, och bör i synnerhet råk och skiämd Sill till Tran nyttjas och icke störtas i Sjön till nötdrägters och fiskets skadande; alt under förbuds brott och wite för den sig på åtwarning ej rätta will.

Directionen bör häröfwer hålla hand, samt i öfrigt tillse, at Tranen omkokas och klaras, utan flärd inlägges uti krönte fat, samt behörigen med ägarens och wrakarens märke försedd blifwer, om den ej som förwärdad skal anses.

17 §.

Emedan Wahlfisket under Grönland och Robbenslageriet uti Straat Davis, som efter liden Sjöskada kommit at afstadna, är ibland de nyttige inrättningar at anse, samt hårdige Sjömän upammar, så åligger Nordsjö fiskerie Directionen, at på alt möjligt sätt bidraga til detta fiskets åter upbringande; dock utan understöd af allmänna medel.

Och som jämväl Sillfisket under Hettland blifwit nedlagt, sedan så ömnog Sill fångas wid våra stränder, så bör icke dess mindre Directionen på alla möjliga sätt befordra Sillens fångande sommartiden i öppna Sjön, eller hwarest den sitt stånd hafwer med dess insaltande på Holländska sättet; och i den beklageliga händelse, Sillen skulle mot behofvet förminskas wid våra kuster, at sådant hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla, med förslag på hwad sätt en sådan förlust, genom annat Sillfiskes sätt, hjälppas och lättas kan; då Kongl. Maj:t i Nåder lærer därmed effter omständigheter förfara.

18 §.

Ehuruwäl Directionen på intet sätt får befatta sig med insjöfisket i Götheborgs och Bohus Län, såsom till Kongl. Maj:ts Befallningshafwandes wård hörande, så bör den likwäl noga tilse, at den Lax som ifrån hafwet uppstiger uti elfwar och Strömmar, wid deras utlopp ingalunda i sin fria upgång hindras, genom öfwerbyggnader eller annan åwärkan, hwaremot Directionen åligger at befordra dess fångande, där älfwar och Strömmar stöta till hafvet, på hwad sätt, det utan ådrans stängande, sig göra låter, såsom til dess åtgiärd hörande.

19 §.

Skjälars och andra fiskeslags fångande, med tjenlige garn eller tinor, hwaraf tran kokas kan, bör Directionen jemwäl befrämja; men noga handhafwa, att alt skjutande uti skjärgården då Sillen fångas, undantagande nödskott, eller skott effter lotsar, förekommes och beifras blifwandes dock det deremot förut satta witet sålunda förändrat, at endast för Canonskott och Bergsprängning under fiske tiden, bötes 200 d:r Sil:mt, hwilka slags förbrytelser höra uti Stapelstäderna wid Sjötull rätterna och i de öfrige intill Siön belägne städer af Accis Rätterne uptagas och afgiöras.

§ 20.

Wid Marstrands Stad och wid Elfsborgs fästning, blifwer det främmande undersåtares ankommande fartyg tillåtit at upkiöpa och afföra färsk Sill, dock böra alla som i den afsikt inkomma, wid fästningen upwisa deras pass, och icke tilstädjas, at ut eller inlöpa, genom andra, än loflige segelleder.

21 §.

Enär sådane fartyg, som til någon wiss Stad eller hamn i Götheborgs och Bohus Län icke ärnade och förpassade äro, föranlåtes för motwäder storm eller andre ordsaker, uti denna Skiärgård inlöpa, tillåtes det Sillsalterie Jdkare, at til Redare eller Sjöfolket försälja insaltad och behörigen besigtigad Sill effter hwars och ens behof, utan skyldighet at afbida SjöTull Kammarens frihet till dess inlastande, på det tilfället til så fördelaktig afsättning ej må Sill Salterie Jdkarne undgå; emedan för sådane fartyg icke medgifwes den minsta tidsutdrägt, at wid tjenlig wind till siöss sig begifwa eller afwakta Sjö Tull Kammarens föranstaltande som alt på tiden ankomma kan; dock åligger den som Sill på det sättet afsätter, at wid 100 d:r S:mts wite, med första tilfalle, wid Sjö Tull Kammaren i districtet sådant angifwa jemte, det tunnetal, han således försåldt och Recognitionen derföre betala, samt bör för underslef härutinnan, wid Siö Tull rätten til answar stånda.

22 §.

Kongl. Maj:t förklarar jemwäl i nåder, at af de böter denne Stadga utsätter och lagen förut ej utstakat såsom ock de fiskewaror, hwilka häreffter förwärcas kunna, tilfaller det angifwaren eller målsägaren, en trediedehl, domstohlen som häröfwer ransakar och dömmar, en tredjedel och Soknens kyrcka med fattige der brottet skier, til tweskiftes dem öfrige tredjedelen; men de witen som effter förening emellan Salterie och fiskerie jdkarne af Directionen framdeles utsättas och kungiöres, utgå till de behof, de sjelfwa för godt finna at fastställa.

Och i öfrigit iakttages at denna stadga på intet sätt rörder deras hushållning som för hushehof i orten fiske waror bereda.

23 §.

Then öfwer Nordsjö Fiskerie Directionens giöromål, til beswär sig befogad finner, bör dem hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla, innom den tid lag i andra hushålls måhl och ärender föreskrifwer.

Thet alla som wederbör hafwa sig hörsammeligen at eftterrätta och til yttermera wisso etc.

Upläst i R:s St:s Fiskerie Deputation den 16 October 1765.

Ödmjukt Memorial.

Fiskerie- Deputations Betänkande, angående en Fiskerie- Directions- Jnrättning uti Bohuslänska Skärgården, har haft det öde, at af en Fiskerie- Deputations Ledamot, Herr Captain von Böhnen, som uti öfwerläggning och rådplägnung, för thetta ämne, eij warit närwarande: hos alla fyra Riksens Höglofl:e Ständer, genom dess särskildte Memorial få en missgynsam föreställning, förr än Ridderskapet och Adelen af sielfwa betänkandets upläsande fått tillfälle, uti sakens omständigheter grunda någon tanka.

Då omrörde Herr von Böhrens Memorial uplästes, gjorde jag wälment den föreställning at han effter min tanka icke hade rättighet gå till the andra Stånden, innan sielfwa Deputations Betänkande blifwit hos Ridderskapet och Adelen upläsit. Min tanka deri har warit grundad på Riksdagsordningens 8:de och särdeles 14 § som aldeles förbjuder, at lemna någon utom Deputation part, eller uppenbara thet som betänkt och projecterad är förr än det i Stånden föredragit blifwit.

Thet är nu icke mer at hindra at ju sådant memorial förekommit, the öfrige Respectiwe Stånden, och ankommer på lyckan, hwad öm upmärksamhet med Nordsjö-fisket hos Riksens höglofl. Ständer kan ärnå: Då en så indifferant afmålning af Fiskeri-Direction, som projecterad blifwit tillika äger tillfälle intaga mångas eller de mästa Sinnen.

Så mycket jag af Herr Capitain von Böhrens Memorial kan draga mig till minnes yttras dess wälmening för det allmänna at Fiskeriehandteringen kan skötas genom Konungens Befallningshafvandes och Thes Embets Betjening, Hamn-Fogdar med mer: samt at 6½ %. S:rmt hwarje tunna sill som till understöd af nya planer nu föreslagna blifwit, bör besparas, och ingalunda utbetalas, som en otillåte-

lig skattnödgning och tyngd på undersåtare, emot fundamentale lagar och förordningar.

Någon anmärkning lærer och finnas wid the till en Fiskerie-Direction föreslagne ledamöter; hwilka efter dess yttrande ej skulle hafwa mer än 3 månaders arbete om året, och derföre desse $6\frac{2}{3}\%$. S:rmst på hwarje tunna Sill, wara för dryg betalning att anse.

Thet wore för mycket, beswära Riksens Ständers Plena, med alla the skiäl som föranlåtit Deputationen, nu tänka på och projectera en Fiskerie Direction i Nordsjön, på sådan grund, som en Ständers Deputation emellan desse sidsta Riksdagar dertill warit förordnad.

Thet är för de mäste ibland Riksens Ständers Ledamöter otroligt, och snart att säga för en okunnog obegripeligit, dock effter min fulla öfvertygelse, en oswikelig sanning: att intet Bergwärc, ej heller något Landtbruk är vårt kiära Fädernesland så angelägit, som det ädla sille-fisket; Orsaken är dock klar, att Berg och Land blifwa qwar i Riket och kunna altid framdeles lemna åt arbetsamma händer en tacksam lön; men ju mindre sillen fångas, och ju wårdslösare därmed umgås, ju förr förtäres hvad i Stranden till dess föda tienar: ju förr fyllas stranderne med obehagelig stank och ju förr drager Sillen sig ifrån vårt land.

Jag lemnar hwar och en Fiskerie Deputationens Ledamöter at, uti sitt Stånd berätta, om the olägenheter, som hörts träffat then emellan Riksdagarne warande Ständers Deputation wid Nordsjö-fisket.

Höglofl. Kongl. Commerce Collegii giöromål lærer hwar man weta, wara trågit. Landshöfdinge Embetet i Giötheborg är wäl för 3 om icke 5 Landshöfdinge-Åmbeten med lika få handtlangare sysselsatt. Ett öfwer-Commendantsskap på 5 Fästningar; Hwaribland Götheborg allena kunde sysselsätta, ökar thetta höga Embetes ordinarie Landshöfdinge syssla. Allestädes äro guarnizoner i fästningarne; på landet Båtmans och Dragone rustning, samt dessutom 7 Städer under dess wård. Krono Betjeningen är wäl inrättad efter Landsortens behof, men då tillwerkning af 3 å 400,000 Tunnor insaltad sill, Trankokerie, och mer mångfaldig handtering ökar en Landsorts, ja ett enda Läns sysslande: då lærer ock någon tillökning, uti Direction derföre tarfwas: Derföre har ock jag som Ledamot uti Deputationen dertill samtyckt.

Thet sysslande som thenne föreslagne Direction, efter Project skall hafwa; finnes uti Deputationens Betänkande, Riksens högl. Ständers bifall eller ändring, wördsamt understält, och förwissar åtminstone mig med flere i Deputationen, thet billiga omdömme, att icke hafwa syftat på vår egen winning.

The wärde medlemmar deremot, som till Directions Ledamöter blifwit föreslagne lemnar jag så mycket hellre anmärknings-frie, som jag tycker mig, uti bästa wahl och förslag på deras Personer, warit skyldig samtycka.

Jag will lemna, at thermed 6 $\frac{3}{4}$ %. S:mt upbörd af hvarje Tunna saltad Sill och det mer föreslagne, kunna wähl och illa hushålla: Sådant tillfälle lærer gifwas wid alla upbörd. Men thet lærer Deputationens betänkande nog wittna och wisa at the och therutaf skola löna wräkare, packare, inspectorer och flere, samt at the thermed böra hielpa så wäl Sillens afsättning genom Correspondence samt fördelning till wissa utrikes orter och hamnar så att icke Sillen någonstades må komma i wanck, likaledes kunna the med hwad öfverskott som kan blifwa, upfylla sin heder och Rikets påsyftade nytta, med nya rön till Sillens tidigare fångande, bättre beredning, rökande etc:a, uprensning af nya Not-warp samt träplantering till Tunnband med mera.

Det är derföre ingalunda någon ny skatt eller tunga, för Rikets undersåtare, den omkostnad som icke är ifrån sille beredningen at skilja; Ty efter 1726 års hamnordning tillkommer Hamnfogden 2 %. Silf:mt för hvarje tunna färsk fisk, som i dess district fångas: Och efter nuvarande författning, betalas i Bohus-länska skiärgården, till Tunnejusteraren 1 $\frac{1}{2}$ %. Packaren 2 $\frac{3}{4}$ %. wrakaren 2 %, för bränjernet $\frac{3}{4}$ %, tillsammans på hvarje Tunna saltad Sill 8 $\frac{3}{4}$ %. S:mt, deremot åberopas Deputationens betänkande innehålla allenast 6 $\frac{3}{4}$ öre, Silfr:mt, hela bekostnaden, som är 2 %. Silfr:mt, mindre hade någon annan tyngd härwid lådat; så skulle wäl Deputationens respectable ledamot, Herr Öfversten och Riddaren Wollfrath, en af the aldra största våra Sillsaltare, deremot haft något at inwända: men jag har äran betyga, at det wunnit dess mogna och snara bifall: som ock Friherre von Köhler på sin Fru Moders wägnar uti Sillsalterie delägende, gierna samtyckt.

Oundwikeligit är ju at en fabriqueur bekostar beredningen af sin wahra, oumgängelige äro ordningsmän till ordnings bibehållande, och omöjeligen kunna the begiäras, eller wäntas utan lön.

Jag medgifwer äfwen, at den projecterade Directionens ledamöter kunna taga sig beswäret ganska lätt, om the uti lättia och obekymmersamhet skulle willja låta tiden framlida, men om flit, speculation och drift skall sökas och icke igenfinnas hos 3:ne projecterade ledamöter, dem jag har äran specielt känna, och därföre här tager mig friheten nämna, Herr Brukspatron Ugglå, Herr Directeur Fehman och Herr Tullförwaltaren Kamp, så wet jag för min del, intet förslag till dylika ämnen.

3:ne månader som supponeras allena sysselsätta den projecterade Direction, under Silles-fångsten, blifwer wissast, den tid, som fordrar deras waksamma öga; den öfriga tiden lærer ej mera frugtlöst böra aflöpa, då alla angelägenheter af rudimateriers, som äro Salt, Tunnor, Stäfwar, band, notar, garn, med mera, anskaffande, i omsorg bör wara; samt Sillens afsättning förnämligast wigleras. Inkomsten är däremot ej allena osäker, utan och i proportion efter mödan för myckenheten at wänta, samt Rikets största winning, at skaffa sådan Direction en rik förtienst.

Jag utbeder med wördnad få föreställa the frågor. Huru skall så stort wärk, uti en trång skärgård, a 3 å 400,000 tunnors Sillfångst, Saltning wrakning, packning: Trankokning, och försäljning, äga en nyttig ordning, utan särskilt Direction? och huru skall, en för andra behof inrättad knapp krono-Betienings sysslor, kunna ökas med desse omsorger? Wore thetta en sak som tålde at på försök låta bero så skulle jag afbida, thet tiden måtte wisa, hwad rådeligit eller orådeligit wore. Men deremot kräfwer min nit för mitt fäderneslands wäl, och min skyldighet ifrån thet ställe, Höglöf: e Ridderskapet och Adelen, mig under nu warande riksdag placeradt hafwa: At ödmuikt råda och ifrigt anropa Ridderskapet och Adelen bästa upmärksamhet och ömmaste wård, för den sällaste rikedom källa, som riket nu äger; thet är Sill-fisket. Den som det icke wet, beder jag, låta säga sig, att denna källa, på en enda höst, kan så afwändas, at den på en mans ålder ingalunda är at återwänta. Betänken sådan förlust, gunstige Herrar! Jag är icke nämnd till Directions Ledamot, tänker ej heller få dermed att beställa.

Jag med mine Regements Camerader, äro alla lidande af den dyrhet som sillfisket i orten förorsakar; Jag har mycken skada, men ingen winning deraf; dock för allmänt wäl, bör tillstyrka att på allt möjligit sätt Sillen blifwer ymnog fångad, wäl bärgad, och till Rikets bästa nytta använd.

Stockholm den 18 September 1765.

J. D. Möllerstierna.

Bilaga B.

Till Konungen.

Uti särskilda underdåniga ansökningar hafva dels riksdagsmannen i Andra Kammaren, filosofie doktorn A. V. Ljungman, dels talrika fiskeri-idkare uti flera af Bohusläns större fiskelägen hos Eders Kongl. Maj:t hemställt derom, 1:o) att det förslag till ordnande af bohusländska hafs-fiskets administration, som den 14 november 1890 af kongl. landtbruksstyrelsen ingifvits till Eders Kongl. Maj:t, *icke* måtte vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall, och 2:o) att för handhafvandet af samma administration måtte i stället för den nuvarande fiskeritillsyningsmannainstitutionen, på sätt Göteborgs och Bohus läns landsting redan 1882 i underdånighet anhållit, inrättas en särskild fiskeristyreelse, till hvars förfogande för ändamålets vinnande skulle ställas en viss bestämd andel af det utaf Riksdagen till fiskerinäringens understöd beviljade anslaget, hvarjemte nämnde fiskeriidkare derutöfver särskildt hemställt om 3:o) bohuslänska hafs-fiskebedriftens och skärgårdens kraftiga främjande genom åvägbringandet af förbättrad samfärdsel såväl inom nämnda skärgård som mellan densamma och det inre landet. Båda ansökningarna äro nu i tryck tillgängliga, och har den från fiskelägena härrörande af dem äfven varit offentliggjord uti flera af länets tidningar samt under den senast förflutna sommaren utgjort föremål för en liflig dryftning i dessa, hvarförutom ansökningarna den 23 sistlidne september blifvit af länets landsting i hufvudsak tillstyrkta.

Den stora betydelse, de ifrågavarande till Eders Kongl. Maj:t ingifna framställningarnas förslag obestriddigen innebära, i förening med det oförnekliga behovet af att bohuslänska hafs-fiskebedriften och skär-

gården måtte, i öfverensstämmelse med hvad under liknande förhållanden eger rum i utlandet, undfå en nämnda bedrifts ekonomiska betydighet mer motsvarande omvårdnad från det allmännas sida, än hittills kommit dem till del, mana äfven Orusts och Tjörns fiskeriförening att i djupaste underdånighet inför Eders Kongl. Maj:t framföra den för fiskebedriften mest betydande delens af samma skärgård önsknigar med hänsyn till dessa förslag.

Genom alla europeiska länder med högre utveckladt näringslif går sedan en längre tid till baka en allt starkare vardande strömning till förmån för samma näringslifs främjande medelst förbättrad administration af sådan beskaffenhet, att näringsidkarne genom en representativ organisation af densamma sjelfva få så stor andel deri, att denna administration i verkligheten varder ett slags *sjelfstyrelse*. Denna strömning har i utlandet föranlett inrättandet af handels-, industri- och landtbrukskamrar m. fl. sådana anstalter af stor betydelse för näringsarnas administration, och äfven i Sverige har en liknande uppfattning medfört hushållningssällskapens inrättande och understödjande af staten samt stadgandet af den bestämmelse uti § 2 af förordningen om landsting den 21 mars 1862, enligt hvilken landsting äfven skulle tillkomma att »rådslå och besluta om för länet gemensamma angelägenheter, hvilka afse den allmänna hushållningen, jordbrukets och andra näringsars utveckling». Grundsatsen att näringsarna böra administreras hufvudsakligast »genom sjelfstyrelse och sjelfverksamhet i orterna» är sålunda längesedan både erkänd och tillämpad i vårt fädernesland.

Enär bohuslänska hafsfiskebedriften särskildt med anledning af »det yppade ymniga sillfiskets» utomordentliga betydighet och de rubbningar i skärgårdens jemna ekonomiska utveckling, det medfört och i oändligt större omfattning hotar att medföra vid fiskeperiodens slut, då enligt både erfarenheten från forna tider och nutidens förebåd den skenbart så goda ekonomiska ställningen i nära nog ett enda slag kan ombytas till ruin, för undgående deraf påkallar en kraftigare administration, än för fisket i de öfriga länen är och under tiden näst före sillfiskeperiodens början äfven i Bohuslän var af nöden; så ingick länets landsting redan år 1882 till Eders Kongl. Maj:t med en underdånig hemställan om inrättandet af en i väsentlig mån med tillämpning af anförda grundsats organiserad *styrelse för bohuslänska hafsfiskets administration*.

Den sedan 1855 inom Göteborgs och Bohus län befintliga fiskeradministrationen genom en af länsstyrelsen förordnad »tillsyningsman» är nemligen hvarken tidsenlig eller tillräcklig eller möjlig att utveckla

till det bättre samt erbjuder dessutom genom sjelfva denna sin naturliga svaghet den betydande vådan för bohuslänska hafsfiskebedriften, att man för att afhjelpa denna bristfällighet lockas att tillgripa den tvifvels utan förderfbringande utvägen att öfverlåta åt den för det en binäring åt landtbruket utgörande fisket förordnade administrationen att handhafva värden äfven om bohuslänska hafsfiskets angelägenheter. Talrika skäl utöfver de af länets landsting 1882 och 1884 samt nu senast uti de ifrågavarande framställningarna meddelade kunna visserligen åberopas till förmån för särskiljandet af bohuslänska hafsfiskets administration från det öfriga rikets och anordnandet af en särskild fiskeristyrelse blott för Göteborgs och Bohus läns skärgård; men de redan anförda äro fullt tillräckliga. År 1875 fann Eders Kongl. Maj:t ock för godt att afböja det förslag till förläggande af bohuslänska hafsfiskets administration under den för sötvattens- och östersjöfiskena anordnade, som då förelåg tillstyrkt af kongl. landbruksakademiens förvaltningskomité, och detta ehuru Bohuslän då icke såsom nu hade ett sillfiske, hvilket på grund af dess både ofantliga ymnighet och periodicitet påkallade en den mest kraftiga särskilda verksamhet.

De ifrågavarande framställningarna skilja sig med hänsyn till den föreslagna fiskeristyrelsens organisation egentligen blott deruti, att de »representativa» medlemmarne uti hemställan från fiskelägena äro sju till antalet, af hvilka fem skulle utses af fiskarbefolkningen samt en af landstinget och en af hushållningssällskapet, under det att de uti riksdagsman Ljungmans hemställan blott skulle vara fem till antalet samt alla utses af nämnda befolkning. Skälen till förändringarna äro uppenbarligen, att man önskar att den föreslagna styrelsens *flertal* verkligen skulle kunna sägas *representera* fiskebedriften och skärgården, och att man anser, det Göteborgs stad eger all den representation, den för bevakande af sina intressen behöfver, samt lika litet bör få utse ledamöter i en lokal representation för skärgården som denna senare kan hafva anspråk på att få utse ledamöter uti en sådan representation för Göteborg. Att de företrädesvis »representativa» medlemmarne i fiskeristyrelsen väljas af fiskarbefolkningen sjelf genom elektor, utsedde efter samma grunder, som för val af nämndeman i rättegångsbalkens 1 kap. § 1 fastställts, af de samhällen, inom hvilka fiskebedriften utvecklats till en sjelfständig näring för sig af större betydenhet, torde helt visst erkännas vara ur principiell synpunkt riktigast; men på grund af de ännu så outvecklade förhållandena i bohuslänska skärgården och med hänsyn till dess större bekvämlighet vid styrelsens första anordnande må länets landstings nyligen afgifna förslag kanske vara att

föredraga. Såsom ett önskemål för framtiden måste dock alltid, i händelse sistnämnda förslag vinner afsedt bifall, qvarstå, att förhållandena måtte utveckla sig derhän, att flertalet af styrelsens medlemmar får utses af de fiskeidkande samhällena sjelfva. Sedan år 1889 hafva ock uti storbritanniska parlamentets båda hus under hvarenda session inlemnats förslag om den skotska fiskeristyrelsens ombildning genom insättande i densamma af antingen fyra eller sex representativa medlemmar (»representative members») jemte de fem, regeringen fortfarande skulle utse (»appointed members»). Lämpligt torde dock vara, att äfven vid genomförandet af nämnda önskemål länets landsting och hushållningssällskap få i enlighet med förslaget från fiskelägena utse hvar sin ledamot i styrelsen, så att länets allmänna intressen derigenom få representanter inom den till förmån för länets hafsfiskebedrift tillförordnade styrelsen.

Beträffande landshöfdingens i länet år 1882 föreslagna sjelfskrifvenhet såsom ledamot i styrelsen, så är uppenbart, att den var betingad af önskan att styrelsen skulle få öfvertaga kommerskollegiets befattning med bohuslänska hafsfiskets administration, och bortfaller den naturligen, i händelse styrelsen skulle få en samma kollegium underordnad ställning. Skulle åter, enligt det i viss mån alternativa förslaget af riksdagsman Ljungman, tvenne nya under kommerskollegium eller ock direkt under kongl. civildepartementet lydande fiskeriinspektörer komma att tillsättas för administrationen af hafsfisket i de eröfrade provinserna, torde den af dem, som finge Göteborgs och Bohus län till sitt distrikt, lämpligen böra vara sjelfskrifven ledamot uti styrelsen, hvars medlemmars antal i sådant fall blefve nio.

Ehuru visserligen önskligt vore, att om möjligt flertalet af styrelsens ledamöter utgjordes af fullt opartiske män, åtminstone så till vida, att de icke vore direkt intresserade uti fiskebedriftens utöfning, så synes det dock vara mindre tjenligt att, på sätt länets landsting 1882 föreslog, genom en bestämd föreskrift i detta afseende begränsa de väljandes rätt att utse den de finna för ändamålet lämpligast. I förordningen om den föreslagna styrelsens inrättande torde dock, i likhet med hvad nämnda landsting 1882 framhöll, böra angifvas, att de valde styrelseledamöterna skola vara kände för sakkunskap i fråga om hafsfiskebedriften.

Styrelsens *sammanträden* böra hållas inom den plats inom länet, som för hvarje särskildt fall anses lämpligast, enär ombyte helt visst kommer att verka förmånligt med hänsyn till den närmare beröringen med de skilda trakternas fiskeriidkare. Styrelsens *expedition* bör der-

emot förläggas ungefär centralt uti något af fiskelägena i länets mel-
lersta skärgård.

Styrelsen bör hafva till *åliggande*

1:o) att afgifva utlåtanden till vederbörande myndigheter öfver
bohuslänska hafs-fiskebedriftens eller fiskarbefolkningens vård afseende
frågor;

2:o) att utarbета förslag till möjligen behöfliga ordningsstadganden
för fiskebedriftens utöfning;

3:o) att lemua upplysningar och råd åt den fiskeriidkande allmän-
heten rörande såväl fiskebedriftens utöfning och fiskerilagstiftningens
tillämpning som de åtgärder, hvilka äro af nöden för fiskarsamhälle-
nas förkofran;

4:o) att hos vederbörande göra hemställanden om vidtagande af för
fiskebedriftens och fiskarsamhälle-
nas förkofran behöfliga åtgärder;

5:o) att anordna och leda den offentliga ekonomiska verksamheten
inom skärgården till fiskerinäringens främjande;

6:o) att ombesörja utaf behovet påkallade utredningar af fortgående
eller tillfällig art rörande hafs-fiskebedriften;

7:o) att draga försorg om samlandet och utgifvandet af nödig fiskeri-
statistik; samt

8:o) att ombesörja åstadkommandet och vårdandet af för den offent-
liga verksamheten till fiskebedriftens främjande behöfliga samlingar
såsom arkiv, bibliotek och fiskerimuseum.

Styrelsen bör deremot *icke* hafva något att beställa med vården
om vare sig ordningens upprätthållande eller fiskerilagstiftningens till-
lämpning inom skärgården, hvilket ju åligger kronobetjeningen med
tillhjälp af de ordningsmän och öfriga biträden, som kunna varda för
ändamålet tillförordnade. Det utgör nemligen en af den befintliga
fiskeritillsyningsmannainstitutionens svagheter, att tillsyningsmannen
skall vara på en och samma gång både polistjensteman och fiskeri-
tjensteman, enär institutionens hela art derigenom blifvit en annan, än
hvad den borde vara, om den i någon högre grad skolat kunna mot-
svara sin bestämmeelse.

För utförande af sitt uppdrag behöfver styrelsen helt visst, på
sätt i båda ansökningarna framhålles eller antydes, hafva till sitt för-
fogande både ett bestämdt *statsanslag* och nödiga *biträden*, dem styrelsen
sjelf eger utse; och kan för jemförelses skull med hänsyn härtill an-
föras, att Nederländernas statsutgift för hafs-fiskebedriftens administra-
tion är för i år beräknad till 75,175 floriner, af hvilka 10,600 floriner
till aflöningar och biträden och 34,760 floriner å marinbudgeten (för

tillämpningen af nordsjöfiskekonventionen), och att Storbritanniens statsutgift för Skotlands hufvudsakligast hafsfisket afseende fiskeriadministration är för året 1890—1891 beräknad till 24,122 pund sterling, af hvilka 9,538 pund sterling till aflöningar och 6,324 pund sterling till hamnförbättringar, hvartill kommer, att fiskeristyrelsen eger att använda 1,500 pund af öfverskottet å sillvrakningsmedlen för telegrafnätets utsträckning till platser af betydelse för hafsfisket. Svenska Riksdagen har ock både 1889 och 1890 uttalat, att hvad som för fiskerinäringens upphjelpande inom landet åtgjordes vore otillräckligt och att särskildt nordsjöfisket, i betraktande af den stora betydelse, det under de senare åren erhållit, vore förtjent af en bättre omvårdnad. I afseende åter å betydelsen af bohuslänska hafsfisket i jemförelse med utlandets må vara nog att anföra, att den bohuslänska sillfångsten är näst den skotska den största i Europa och att Bohusläns export af färsk fisk öfverstiger hvarje annat lands.

Uti sin underdåniga ansökan år 1882 om inrättande af en särskild styrelse för länets hafsfiske hemställde länets landsting, att denna styrelse skulle få öfvertaga all den befattning med samma fiske, som då tillkom och ännu tillkommer kommerskollegium, och då, såsom redan af statsrådet och chefen för kongl. civildepartementet i dennes underdåniga anförande till statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 2 mars 1875 framhållits, nämnda fiske icke kunde betraktas såsom en binäring åt jordbruket, utan såsom ett fritt och sjelfständigt yrke, sysselsättande en mängd personer, hvilka uteslutande deri söka och finna sitt lifsuppehälle, samt då det har dess mer likhet och beröring med sjöfart, handel och industri; så torde, om denna länets landstings önskan icke kan vinna nådigt bifall, utan bemälda fiske anses böra fortfarande lyda under något af de så kallade centrala embetsverken i Stockholm, det ligga synnerlig vikt uppå, att detta embetsverk varder *kommerskollegium*, hvilket ju har att handlägga de med bohuslänska hafsfiskebedriften mest öfverensstämmande näringarnas angelägenheter och dessutom i sitt arkiv eger tillgång till de för det periodiska sillfiskets vård så viktiga äldre handlingarna rörande samma fiske, och icke landtbruksstyrelsen, som ju till följd af både sin organisation och sjelfva arten af sin förvaltning måste blifva fullständigt främmande för en näring sådan som bohuslänska hafsfiskebedriften samt derigenom äfven olämplig för befattningen med denna vård. Så länge bohuslänska hafsfiskets administration är skild från sötvattens- och östersjöfiskenas, så länge finnes åtminstone hoppet om en dugande fiskeriadministration ännu kvar. Ett

bifall till kongl. landbruksstyrelsens ofvan omförmälda förslag skulle deremot göra fullständigt slut äfven på detta hopp.

På grund af hvad sålunda i underdånighet anförts får Orusts och Tjörns fiskeriförening alltså hemställa,

det de ifrågavarande underdåniga framställningarna från länet måtte, med iakttagande af ofvanstående anmärkningar, vinna Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall och föranleda till de åsyftade åtgärdernas vidtagande.

Ellös den 31 oktober 1891.

Underdånigast

Orusts och Tjörns Fiskeriförening.
